

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ב' אדר תשפ"ג | דף היומי בבלי: נזיר לא | דף הכולל: נדרים סט.

דף היומי בהלכה: מסימן ק"ח סעיף ה' עד סעיף ט'.

מוסר: שמירת הלשון - פרק ג' עד 'הנה אמרו'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והשנים ועשרים חשבוננו" פ"ג "והארבעה ועשרים שתחשוב עם נפשך"

סיפר הגרי"ד גרוסמן שליט"א: פעם כשטסתי במחלקה ראשונה

בכל כיסא היה כפתור שהופך את המשענת למיטה. לידי ישב

יהודי אמריקאי 'בריא', ובטעות במהלך השיחה בינינו, לחצתי

על הכפתור שלו, והוא - על כל משקלו - נפל בפתאומיות

ממצב ישיבה לשכיבה. כל הנוסעים מסביב פרצו בצחוק...

ה"לקותא" - היא שמצמיחה את הברכה

- ממנו יעשו כיסוי למשכן וכליו. דווקא הימצאותה של הלקותא והתעלמותו של התחש ממנה - היא שמעלה אותו אל רום המעלה לשמש את המשכן וכליו.

וערת תחשים (כה, א)

פירש רש"י: "תחשים - מין חיה, ולא היתה אלא לשעה, והרבה גוונים היו לה. לכך מתרגם ססגונא, ששש ומתפאר בגוונים שלו". הגמרא (שבת כח ע"ב) אומרת שהתחש הייתה חיה גדולה מאד, "וקרן אחת היתה לו במצחו, ולפי שעה נזדמן לו למשה, ועשה ממנו משכן ונגנז". ובמקום אחר (בבא בתרא טז ע"ב) מוסיפה הגמרא, שהקרן הזאת שהיתה לו במצחו "לקותא היא", כלומר היא היתה מכערת את מראהו.

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל מבאר את הדברים באופן אחר: הוא שואל, מדוע הקב"ה לא ברא את התחש בין הדברים שנבראו בערב שבת בין השמשות? מדוע היה צורך לברוא בריאה חדשה?

יש להבין, מדוע הקב"ה ברא בריאה חדשה - את התחש - כדי להשתמש בעורו לצורך כיסוי המשכן וכליו, והרי לכאורה יש מספיק חיות אחרות שאפשר לעשות מעורן כיסוי למשכן ולכליו? בספרו "הדרש והעיון" כותב רבי אהרן לוין: לתחש היתה סיבה אמיתית לבכות ולהתלונן: 'ה' ברא אותי עם שלל גוונים ופתאום תקע לי קרן שחורה במצח, שמכערת את כל המראה שלי. למה מגיעה לי הקרן הזאת?'

ומבאר: כשבני ישראל חטאו בעגל, הקב"ה אמר למשה (שמות לב, ז): "לָךְ רֵד כִּי שָׁחַת עִמָּךְ". עלובה כלה שזינתה בתוך חופתה. המשכן הוא תיקון לחטא העגל. בני ישראל נתנו זהב לעגל - כעת ייתנו זהב למשכן. בני ישראל נקהלו על אהרן "קום עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים" - כעת ייקהלו לשמוע את ההלכות כיצד עושים את המשכן. בני ישראל אמרו "אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל" וסילקתם את השכינה - כעת "אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אִתְּם" ועל ידי כך יחזירו את השראת השכינה לישראל.

אבל התחש לא מתלונן. אדרבה, הוא שש, שמח ומתפאר בגוונים שיש לו. הוא לא מסתכל על חצי הכוס הריקה אלא על חצי הכוס המלאה. אפילו שהקרן עומדת בחזית פניו - שהם עיקר המראה של כל בריה - הוא לא ממקד את מבטו עליה, אלא על הגוונים היפים שיש לו בשאר גופו.

בשעה שכל עם ישראל שבו בתשובה שלמה על חטא העגל, הם קיימו מצוה חדשה שלא קיימו עד לאותו זמן. המצוה הזאת הצמיחה בריה חדשה בעולם - את התחש. אותיות המלה תחש הן שַׁחַת. במקום "שַׁחַת עִמָּךְ" בא התחש. השחיתות הפכה להיות

מי שלא מתלונן על מה שאין לו, אלא מודה על מה שיש לו

עור תחש שיש בו ריבוי גוונים, ומשמש כיסוי למשכן ולכליו. בריאת התחש והשימוש בו הוכיח לבני ישראל שתשובתם רצויה, מעשיהם ונדיבות ליבם רצויים, והקב"ה שמח בהם ויכול לשוב ולהשרות את שכנתו בתוכם.

רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א סיפר: פעם אחת טסתי במטוס. מאחר ומיהרתי מאוד לשוב ארצה ולא היה מקום פנוי במטוס, נאלצתי לרכוש כרטיס במחלקה הראשונה. לידי ישב יהודי אמריקאי, בריא ובעל בשר. הראיתי לו את הקריה והמוסדות שהקמתי במגדל העמק.

במחלקה הראשונה יש בכל כיסא כפתור, שכשלוחצים עליו, המשענת נהפכת למיטה. בטעות, במהלך השיחה בינינו, לחצתי על הכפתור שלו, והוא - עם כל השומן שלו - נפל בפתאומיות ממצב ישיבה לשכיבה. כל הנוסעים מסביב פרצו בצחוק.

אני קפצתי מיד, נישקתי אותו בראשו, ואמרתי: "אני מבקש ממך סליחה על מה שעשיתי לך. קרתה לי טעות ואני מתנצל עליה".

הוא התרגש מאד, ושאל אותי: "כמה עולה לך הבניין?" אמרתי לו. הוא הוציא מכיסו פנקס שיקים ונתן לי שיק על כל הסכום שנקבתי. וכך אמר: "שלוש פעמים ביקרתי בארץ ישראל וחייפתי לתרום למישהו שיש לו חובות והוא טיפוס שאכפת לו מהשני. כפי שרואים עלי אני אדם שמן במיוחד. כולם צוחקים עלי ולועגים לי. והנה אתה כשקרתה לך התקלה - לא צחקת עלי, אדרבה, נישקת אותי! כזה אדם אני מחפש!"

אומר הרב גרוסמן: לעיתים, דווקא דבר שנראה לך לקותא, דבר ששם קלקלת - שם אתה מוצא את הברכה! הקרן המקולקלת של התחש, שקלקלה לו את הפרצוף, היא שהצמיחה לו את ברכה, ומשתמשים בעורו לדברים קדושים ונעלים.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - נאה דורש)

יעשו עץ גבה... ויתלו את מרדכי עליו (ה, יד), מדוע הציעו להרוג את מרדכי בתליה דוקא?

מדרש רבה (ט, ב): "אמרה לו אשתו: אדם זה שאתה שואל עליו, אם מזרע היהודים הוא, לא תוכל לו. אם לא תבוא עליו בחכמה במה שלא ניסה אחד מבני אומתו. שאם תפילו לכבשן האש, כבר הוצלו חנניה וחבריו. ואם לגוב אריות, כבר עלה דניאל מתוכו. ואם תאסרהו בבית האסורים, כבר יצא יוסף מתוכו".

הגר"א: הציעו לו שיבחר במיתה שיוכל לראות את מרדכי תלוי בחצר המלך. זו המיתה היחידה שיוכל לראות את המת לאחר

ביצוע גזר דינו.

מהריז"ש: להרתיע את היהודים, שיראו גם ממרחק, את סופו של מרדכי, שהיה איש חשוב, להשפיע עליהם, שלא ילכו בדרכו. **מלוא העומר:** המן חזה בכוכבים שמרדכי יהיה מרומם ממנו, ולא ידע איך לפרש זאת. זרש אשתו יעצה לו שיעשה עץ גבוה חמישים אמה, כדי שיתלה את מרדכי וכך יהיה גבוה ממנו (תורתך שאלתי)

הוא נסע מיד לחפץ חיים ואמר לו: "יש לי בשורה לרבי. לא צריך לגייס כספים. אני נותן את הכל! הוא היה בטוח שהחפץ חיים יוציא "להיים", יעשה ריקוד, ויגיד "נשמת". אבל לא. ה"חפץ חיים" תפס בידי הקדושות את ידו של רבי משה ואמר לו: "רבי משה, איך אתה מעלה על דעתך כזה רעיון?"

התורה והמשכן שייכים לכל כלל ישראל

מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה, ב)

יש לדקדק, מה בא 'כל' איש לרבות?

שמעתי פעם מרבי לייב ברון זצ"ל, שלמד בליטא, בראדין, אצל רבי אלחנן, ונפטר כשהוא קרוב לגיל מאה. הוא אמר פשוט

בפסוק על פי סיפור שהיה עם ה"חפץ חיים" זצ"ל:

בתחילת דרכה של ישיבת ה"חפץ חיים" בראדין למדו בבית

הכנסת שבעיר. אחר כך, כשהתרבו הבחורים וזה הפריע לבעלי

הבתים, החליטו שצריך לבנות בית מדרש עבור הישיבה.

על מעט הספרים שכן יש לי! כל ספר עולה כסף, וכסף זה זמן, וזמן זה תורה".

אתם מבינים מה זה בשביל ה"חפץ חיים" הצעה כזו שהציע לו רבי משה גרוברקופ? הצעת יהלום! הכל על חשבוננו, וה"חפץ חיים" לא יצטרך לסגור את הגמרא אפילו לרגע! אבל ה"חפץ חיים" אמר: "לא! התורה שייכת לכלל ישראל!"

אך בזה לא תם הסיפור. היהודי לא ויתר. הוא אמר לחפץ חיים: "אני רוצה לתבוע את הרבי לדין תורה! היעלה על הדעת, יהודי רוצה לתת ולא מקבלים ממנו?"

למי הולכים? לרובם של כל בני הגולה. השניים נסעו לווילנא, לרבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל, והרצו לפניו את טענותיהם, ורבי חיים עוזר פסק שמצד אחד החפץ חיים צודק: התורה שייכת לכלל ישראל. אולם מצד שני גם רבי משה גרוברקופ צודק: יהודי רוצה לתת לתורה ולא לתת לו? אשר על כן, צריכים לעשות פשרה! הכיצד? אמר רבי חיים עוזר: "היהודי יתן את כל קיר המזרח וארון הקודש, וכל שאר הכתלים יהיו לכלל ישראל".

כך שמעתי מרבי לייב ברוך זצ"ל שאמר שהוא זוכר שהיה כתוב בראדין על ארון הקודש: "נדבת הנדיב רבי משה גרוברקופ וזוגתו הצדקנית".

כשחזרו, אמר רבי משה לחפץ חיים: "רבי! דין התורה נגמר. עכשיו אני רוצה ברכה". והחפץ חיים בירך אותו שיזכה לאריכות ימים, וכך היה.

אמר רבי לייב ברוך: יכול להיות שזה מה שהתורה מרמזת כאן בפסוק: "מאת כל איש אשר ידבנו לבו" - יבואו כמה גבירים, אחד יגיד אני נותן את הארון, הכפורת והכרובים. אחד יגיד אני נותן את המזבחות. אחד את השולחן, ואחד את הקרשים והאדנים. והנה, יש את כל המשכן. אומר הקב"ה למשה: המשכן שייך לכלל ישראל. "מאת כל איש" - כל ישראל יחד, "אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי". (רבי אליהו דיסקין שליט"א - נאה דורש)

לבנות בנין לבית מדרש עולה הרבה כסף, ולגייס כסף זה זמן, וזמן זה גמרא, אפשר ללמוד בזמן הזה, ובפרט יהודי גדול כמו החפץ חיים, שכל כך חס על זמנו היקר. אבל בליט ברירה החליט החפץ חיים שעליו לצאת לגייס כספים.

בעיירה קטנה ליד ראדין גר יהודי יקר שקראו לו רבי משה גרוברקופ, שהיה חֶשׁוֹן בנים, והיה אדם אמיד. היו לו חסכוניות מכל החיים. הוא פנה לאשתו ואמר לה: "שמעתי שהחפץ חיים רוצה לבנות בית מדרש, והרי לקבר לא לוקחים שקל. יש לנו כסף, נבנה אנחנו את כל בית המדרש". ואשתו הסכימה לדבריו. הוא נסע מיד לחפץ חיים ואמר לו: "יש לי בשורה לרבי. לא צריך לגייס כספים. אני נותן את הכל!"

הוא היה בטוח שהחפץ חיים יוציא "לחיים", יעשה ריקוד, ויגיד "נשמת". אבל "כי לא מחשבתי מחשבותיכם נאום ה'". אמנם את הפסוק הזה אומר הקב"ה, אבל אנחנו גם לא יודעים מה הן מחשבות של דעת תורה. ה"חפץ חיים" חי בעולם אחר.

תפס ה"חפץ חיים" בידיו הקדושות את ידו של רבי משה ואמר לו: "רבי משה, איך אתה מעלה על דעתך כזה רעיון? התורה שייכת לכלל ישראל! יש אנשים שלא זכו ללמוד בצעירותם, למשל כאלו שהיו צריכים לעזור בבית מפאת קושי הפרנסה. אחרי יום עבודה הם היו הולכים לשיעור ונרדמים מיד. הזכות שיש להם בתורה היא על ידי שתהיה להם בבית קופה של ישיבת ראדין. כל יום יכניסו שם פרוטה ויהיה להם חלק בתורה. אתה רוצה לקחת מהם את הזכות הזאת? שהכל יהיה שייך למישהו אחד? אי אפשר לעשות את זה!"

וצריך לדעת כמה הזמן של החפץ חיים היה יקר. היתה לו ספריה קטנה מאד, כשהוא היה צריך לכתוב את המשנה ברורה הוא היה לוקח ספרים בהשאלה. תלמיד חכם גדול אחד שאל אותו: איך גברא רבא כמו החפץ חיים כמעט אין לו ספרים? השיב לו החפץ חיים: "אתה מתפלל על הספרים שאין לי, ולי יש צער

בתחילת חודש טבת תשפ"ג אירע ברובע היהודי בירושלים נס ופלא, שנרשם בכל כותרות העיתונים - שני שוטרים שהלכו ברובע שמעו קולות נשיפה מאחוריהם. ולתדהמתם גילו במרחק שני מטרים מהם ערבי עם סכין שלופה. בחסדי שמים הם התעשתו במהירות, ירו בראשו, וחסלו אותו במקום...

נתינה שהיא לקיחה לעצמו

מר גורלו. העני חבש לראשו כובע מרופט, שנראה בן מאה שנה לפחות. הביט בו הרבי ואמר: אי אפשר ללכת עם כובע כזה! כעת קנו לי החסידים כובע חדש, אביא לך אותו, ותיראה טוב יותר. שמע זאת הגבאי, ולא יכול להתאפק: רב'ה, הכובע הזה חדש מהקופסא! אפשר לתת לעני את הכובע הישן שגם הוא נראה במצב טוב, ולהשאיר את החדש. מדוע לתת דווקא את החדש?

ויקחו לי תרומה (כה, ב)

לא נאמר 'זיתנו לי' אלא 'ויקחו לי' כי תרומה לה' לא נותנים לו אלא לוקחים לעצמנו. אנו המרוויחים הגדולים ביותר ממנה!

את הכובע החדש לקחתי לעצמי

באחד הימים הגיע אל הרבי מקופשניץ עני מסכן לבכות על

בשבת, אך האישה הסכימה להבטיח שהוא כן יסע... ר"ל.
"אז איני מוכר" - אמר לה לבסוף, והאישה קמה והלכה מבלי לקנות.
כעבור שעה קלה הגיע אליו קונה נוסף, יהודי בעל תשובה.
הוא החזיק ביד מעטפה עם 42,500 שקלים במזומן, ובקש לסגור עסקה.

"ארבעים ושניים וחצי אלף?" - ידידי היה משוכנע שהרכב שווה יותר - "לפני שעה ישבה כאן אישה שהציעה עוד 2,500."
"מצטער" - אמר הקונה - "לא באתי לנהל משא ומתן. זה מה שיש לי. רוצה? אקנה ממך. לא תרצה? אמשיך לחפש לי רכב אחר."

הוא הרהר לרגע, והחליט לסגור בכל זאת למרות פער המחירים. הם ברכו זה את זה במזל וברכה, והלכו לדואר.
שבוע מאוחר יותר התקשרו מחברת הרכבים. בשעה טובה הגיע הרכב מטאיוואן, והוא מזומן לאסוף אותו. כשהגיע, אמר לו נציג החברה: הבאנו לידיעת המנכ"ל בטאיוואן את המקרה שלך. זה מקרה כל כך חריג ונדיר, שכמעט לא קורה לנו. הוא החליט לפצות אותך. הכנסנו לך סכום כפיצוי במעטפה.
הוא הציץ למעטפה, במחשבה שיקבל בערך 500 ₪, אך נדהם לגלות כי במעטפה נחו 2,400 ₪!...

כשסיפר זאת **לרבי משה שטיין שליט"א**, שאלו הרב: "כשאמרת לאותה אישה חילונית שאתה מסרב למכור לה את הרכב שלך, משום שאינך רוצה שהרכב יסע בשבת, אמרת זאת בשמחה או עם 'קרעכץ' (אנחה)?"
"האמת היא שנאנחתי" - הודה - "ידעתי שאני מפסיד כאן עסקה מצוינת".

"ובכן" - אמר הרב - "התברר שעל אותו קרעכץ שילמת ביוקר... הוא עלה לך מאה שקל. אילו היית אומר לה 'לא' בשמחה, היית מקבל את מלוא הסכום..."

צדקה שהצילה ממוות

בתחילת חודש טבת תשפ"א אירע ברובע היהודי בירושלים נס ופלא, שנרשם בכל כותרות העיתונים - שני שוטרים שהלכו ברובע שמעו קולות נשיפה מאחוריהם. פעמים רבות אנו שומעים ריצה מאחורי גבנו ואיננו מסתובבים אחורנית לבדוק את העניין, אולם כעת הם הסתובבו, ולתדהמתם גילו במרחק שני מטרים מהם ערבי עם סכין שלופה. בחסדי שמים הם התעשתו במהירות, ירו בראשו, וחסלו אותו במקום.

כשהסכנה המיידית חלפה נפתחו המצלמות המרשתות את כל הרובע לאורכו ולרוחבו, וכוחות הביטחון ניסו לראות את המסלול שעשה המפגע. הם נדהמו לגלות כי דקה קודם לכן תקף הערבי בחור ישיבה. במצלמות נראה בבירור מקום המרוחק משם כארבעים מטרים בלבד. הערבי נראה רץ אל הבחור, מתנפל ומפיל אותו על הארץ, שולף את הסכין ומניף אותה מעליו. פתאום, מסיבה לא ברורה, קם הערבי ורץ אל השוטרים המרוחקים ממנו מעט.

נענה לו הרבי: נו, הרי זה בדיוק מה שעשיתי. את הכובע החדש לקחתי לעצמי. הלא כל כובע שאחבש על ראשי - לכמה זמן אקבל אותו? לשנתיים? לשלוש? כאשר אני חובש את הכובע לראשו של העני ונותן לו אותו, הוא הופך בין רגע לכובע של נצח, ששייך לי לעולם ועד!!

אדם חושב שהוא נותן, ולמעשה הוא מקבל. זהו שפירש **בעל הטורים** על המילה "ונתנו" שנקראת באותו אופן גם מסופה לתחילתה - אתה נותן, ובעצם אתה מקבל.

נותן ואינו חסר

הכתוב אומר "זה יתנו" (ל, יג), ורש"י פירש שהקב"ה הראה למשה מטבע של אש. הקשה **הרבי מקוצק**: במנורת הזהב אפשר להבין שמשה רבנו התקשה, ולכן היו צריכים להראות לו מנורה של אש. אך מה מסובך במחצית השקל? וכי לא ידע משה צורת מטבע, עד שהיו צריכים להראות לו מטבע של אש?

ותירץ על פי משל לילד שמשחק בחוף הים, וממלא בכף המשחק שלו מים מן הים. אמנם אי אפשר לספור את המים שבים, ונראה לכאורה שהוא לא לקח כלום, אבל באמת ובתמים הוא כן החסיר משהו. כיצא בכך בחול. לא ניתן לספור את גרגרי החול שעל שפת הים, ונדמה כאילו הילד לא לקח כלום. אך האמת היא שהוא אכן לקח משהו.

קיים רק דבר אחד ויחיד בבריאה, שכאשר לוקחים ממנו - הוא לא נחסר כלל. מהו הדבר? - האש. כאשר מעבירים אש, זה נהנה וזה לא חסר. הוא לא רק נראה לא חסר, אלא באמת ובתמים אינו חסר כלום.

הראה לו הקב"ה למשה מטבע של אש, לאמר: אנשים חושבים שאם יתנו תרומה לה' אז יחסר להם, אך תרומה לה' כמוה כאש. האדם אינו נחסר מאומה, ומשמים משלימים לו הכל!

השלמת פערים

יש לי חבר שקנה רכב חדש מסוג קאיה פיקנטו. הוא ערך הזמנה של הרכב, והובטח לו שתוך שמונה עשר יום יסופק לו הרכב. הוא מגיע ביום המיועד לקבל את ההזמנה, אך להפתעתו הרכב לא הגיע. נציגי החברה התנצלו והסבירו שאירעה תקלה טכנית שכמעט אינה מתרחשת, והבטיחו שיעדכנו אותו כשיגיע הרכב שלו. בלית ברירה חזר הביתה בלי כלום.

בינתיים הציע את הרכב הישן למכירה. הגיעה קונה לביתו. היא מעוניינת ברכב הישן, ומציעה לשלם עליו 45,000 שקל. הוא הבחין שהיא אינה שומרת ומצוות, ושאל: גברתי, אני רוצה לברר נקודה אחת - האם הרכב יסע בשבת או לא? ודאי שיסע - אמרה האישה.

הוא הרהר לרגע. על פי ההלכה אין בזה בעיה, ובכל זאת... הוא חש שמצפונו מייסר אותו על כך, והוא מתקשה להכיל את העובדה שהרכב שלו יסע בשבת.
הוא ניסה לבקש ממנה שתבטיח לו שהרכב שלו לא יסע

שאגיע הביתה ואקבל עוד דמי כיס יקח מעט זמן.
אמרתי לו: מה הסיפור שלך? מה פתאום ללכת למקווה
באמצע החיים? היום לא ערב שבת ולא יום כיפור.

במקום לענות לי הוא החזיר שאלה: ומה אתה עושה כאן? אני
רוצה לטבול בדיוק כמוך.

הרגשתי בתוכי מלחמה פנימית - לתת או לא לתת, ואז
הכרעתי: לתת.

אין לי ספק שהצדקה הזו היא שהצילה אותי ממוות!
אנשים סבורים שהכלל 'צדקה תציל ממוות' פירושו לתרום
בניין לעזר מציון או מיליון דולר לארגון חסד אחר, אך לא. אדם
שעומד מול התמודדות פשוטה ומנצח את יצרו יכול לקבל את
חייו במתנה. ניסיון קטן יכול להיות לפעמים מבחן החיים...
(הרב יעקב שיש שליט"א - דורש טוב שמות)

הם מיהרו לחפש את הבחור, ועד מהרה הגיעו לבחור בשם
דוד הלוי, שלומד בישיבת 'שובו בנים'. "אתה יודע שאתה מופיע
במצלמות?" שאלו אותו. "נכון", אמר מיד. "באותו בוקר הלכתי
למקווה כפי שאני נוהג בכל יום לפני התפילה. כשיצאתי משם
התנפל עליי הערבי, וזרק אותי אל הרצפה. כששלף את הסכין,
הבנתי כי זו השנייה האחרונה לחיי. אפילו לומר שמע ישראל
לא הייתי אמור להספיק. פתאום קם הערבי, והתחיל לרוץ. אין
לי מושג מה עבר בראשו, אבל את הסיבה לנס הזה אני דווקא כן
יודע...

חמש דקות קודם, כשהייתי עוד בבניין המקווה, ניגש אלי
בחור שזה עתה נכנס לשם, וביקש שאלווה לו עשרה שקלים.
בכיסו היו עשרה שקלים אחרונים, ולא התחשק לי להישאר בלי
שקל. אני מכיר את עצמי, ומדי פעם נזקק לשקלים פה ושם. עד

המת יצא מקברו ונכנס לחלקת הקבר הסמוכה ל'מגלה עמוקות'

סיפור מדהים על כוח דין התורה

זוים ממנה - הריהם חשובים כמלאכים. אבל אם נטלו אותם
מהתורה - הריהם מלאכי חבלה.

כח הפסק של הב"ח

כח התורה הוא הכח החזק ביותר שיש בעולם. התורה היא
כלי לשנות את האדם, לקדשו, לטהרו ולתת לו מלכות וממשלה
בכל העולמות.

הבריסקער רב הגיע פעם לעיר קראקא. הוא הלך לראות
שני דברים: את בית הכנסת של הרמ"א, ואת הקבר של ה'מגלה
עמוקות'.

ליד קברו של ה'מגלה עמוקות' ישנה מצבה שעליה כתוב:
"פ"נ איש לא ידוע שמו ויעיד עליו רעו [זה השוכב לידו]".

הוא שאל מיד והתעניין מה זה, מי זה.
הלך לחברא קדישא. אמרו לו שבפנקס הקהילה כתוב הסיפור.
הביאו את הפנקס ונתנו לו לקרוא.

היה כתוב שם כך:

אחרי שה'מגלה עמוקות' נפטר הגיע אברך לחברא קדישא
וביקש: "רצוני לקנות קבר ליד ה'מגלה עמוקות'". צחקו עליו:
חסר דעה, איזו בקשה!

- אשלם על כך בכסף מלא.

- לא מוכרים קבר כזה בכסף!

וְעֵשִׂיתְ שָׁנִים כָּרְבִים זָהָב מְקֻשָּׁה תַעֲשֶׂה אִתָּם מְשָׁנֵי קְצוֹת
הַפְּפֶרֶת (כה, יח)

וברש"י: "**כרבים** - דמות פרצוף תינוק להם. **מקשה תעשה**
אותם - שלא תעשה בפני עצמם ותחברם בראשי הכפורת לאחר
עשייתם, כמעשה צורפים, שקורין שולדי"ץ [מולחמים], אלא
הטל זהב הרבה בתחילת עשיית הכפורת והכה בפטיש ובקורנס
באמצע, וראשין בולטין למעלה וצייר הכרובים בבליטת קצותיו",
כלומר, הכרובים צריכים להיות מהכפורת.

בפרשת בראשית (ג, כד) כתוב: "וישכן מקדם לגן עדן את
הכרובים ואת להט החרב המתהפכת" - אלו מלאכי חבלה.
נשאלת השאלה: אם כן, מה הם "כרובים" - פרצוף תינוק או
מלאכי חבלה?

אמר **רבי משה מרדכי אפשטיין** זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקה:
אמנם כרובים יש להם דמות תינוק - אלו הילדים, אבל
השאלה היכן מניחים ומעמידים אותם:

אם מניחים אותם בבית המקדש, מעל ארון הקודש, במקום
השראת השכינה - הם מלאכי השרת. אבל אם נוטלים את אותו
תינוק ותינוקת מהתורה - אפילו ששימום בפתח גן עדן, הם
נהיים מלאכי חבלה. כיון שנותקו מהתורה הקדושה

כאשר הם מקשה אחת עם הארון, לא התחברו אליו אחרי
עשייתם, אלא יוצרים אותם מקשה אחת, מתוך התורה, ואינם

הוא לא נכנע לדבריהם, הגיע עוד יום ועוד, אך הם שלחו אותו
לנפשו - גיי געזונטע רייט - בשום אופן אנחנו לא מוכרים!
החליט ללכת באופן אישי לפקיד הגזבר היושב במשרד,
ולספר כי הוא מציע סכום כסף רב, אולי ישתכנע. "אשלם כמה
שתרצה, רק תמכור לי את המקום" - התחנן.
בשום אופן.

עוד יום ועוד יום נדנד לו, עד שהגזבר החליט: יש לי עצה, אני
אנקוב בסכום כסף כזה גבוה שהוא פשוט יברח מהמקום.
למחרת כאשר הגיע, אמר לו: "אם אתה רוצה באמת, תשלם
חמש מאות רובל". סכום עצום.

- חמש מאות רובל? בסדר, אני אביא.
הלך והביא חמש מאות רובל. חשב הגזבר לעצמו: מה אעשה
עכשיו? סיפור שכזה. התיישב בדעתו והחליט:

אני כבר אדם זקן, והוא אברך צעיר, עד שהוא ימות אני כבר
מזמן לא אהיה פה. מה אכפת לי? דבר ראשון ניקח את הכסף
- חמש מאות רובל. בינתיים יהיה לחברא קדישא קצת כסף.
ולמים, כאשר יצטרכו לקבור אותו, שהם ישברו את הראש. זה
לא יהיה נוגע אלי...

- תביא את הכסף
- תביא לי שטר מכירה.

כתב לו שטר מכירה, נטל את הכסף, הביא אותו למנהלי
'חברא קדישא' ואמר להם: "פלוני קנה אחוזת קבר", לא האריך
ולא פירט.

לא פחות ולא יותר, למחרת האיש נפטר. לא ידעו מי האיש.
לא הכירו אותו כתושב העיר, לא ידעו על משפחה או קרובים, וגם
לא ידעו על רכישת חלקת הקבר. הגזבר ידע על העסק ושתק.
החברה קדישא קברו אותו במקום אחר - והגזבר שותק.

בלילה בא הנפטר לגזבר ושואל: "מה זה? יש לי שטר מכירה,
רימית אותי!"

אמר לעצמו: דברי חלומות לא מעלים ולא מורידים
למחרת שוב אותו חלום: "מה עשית לי, מדוע זרקת אותי
שם?"

בלילה השלישי אמר לו: "אם אתה מתעלם ממני - ברצוני
לתבוע אותך לדין תורה בפני בית דין של מעלה!"
דין תורה בבית דין של מעלה - זה עניין מר מאד... הגזבר רעד

בכל גופו: הוא הולך להרוג אותי, לקחת אותי לשם.
באותם ימים הרב של קראקא היה רבינו הב"ח. הגזבר מאד
נבהל, הלך לרב ובכה לו שעשה שטות נוראה, סיפר לו את כל
הסיפור. וקוראים לי כעת לבית דין של מעלה. מה אני עושה? תן
לי עצה.

אומר לו הב"ח: אם הוא יבוא פעם נוספת, תגיד לו שיש הלכה
בשולחן ערוך שהולכים אחרי הנתבע. אתה רוצה דין תורה? בוא
לפה, שיבוא אלינו לבית הדין. אצל הב"ח. שיקבע זמן מתי שהוא
רוצה ונפסוק.

אכן הגיע שוב בחלום, אמר לו הגזבר: אתה רוצה, תבוא לכאן
לבית דינו של רב העיר הב"ח.

כך היה. קבעו זמן. הב"ח התיישב. הגזבר הגיע וגם קהל רב
התאסף לשמוע מה יעשה בדינו.

נעמד הב"ח והכריז: "התובע יטען את טענותיו!"
איך שאמר את דבריו שמעו קול. קול של הנשמה המספרת
את כל הסיפור.

"ועכשיו" - אמר הרב - "יצג הנתבע את טענותיו". הגזבר
הצטדק, הציג את טענותיו.

אמר הב"ח: "שמעתי את שני הצדדים, ופסק ההלכה הוא כך:
אנחנו פה בעולם, לא יכולים למכור מקום לאדם לא ידוע. וכיון
שאיננו יודעים מי אתה, איננו יכולים למכור לך קבר על יד איש
קדוש המגלה עמוקות'. לכן, הגזבר לא יכול היה למכור לך את
המקום, הוא לא הבעלים. אבל מה נעשה שהוא כבר עשה איתך
מכירה שלא כדין. אי לכך, הפסק כדלהלן. כיון שאנחנו לא יכולים
לקוברך שם, אם אתה כן ראוי לנוח שם - תדאג לעצמך. ואם יש
לך את הזכות - כבר תדאג לעצמך. זה הפסק שפוסקים בבית דין
של מטה!"

עברו שלושה ימים. הקבר של האברך היה ריק, והקבר שליד
המגלה עמוקות היה תפוס! הוא דאג לעצמו. על הקבר הניחו
מצבה: "פה נטמן איש לא נודע מי הוא ויעיד עליו רעו".

את כל הסיפור הזה על כח התורה סיפר הרב **מבריסק**, כפי
שקרא בפנקס 'חברא קדישא' דקראקא.

הרבנו של עולם נתן כח לחכמי ישראל והם יכולים לפסוק
דברים כאלו.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייו

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**
המייל היומי של 'דרשו'.

היהודי הירושלמי היה אדם עליז ושמח בטבעו, הוא חשב בלבנו: אם היהודי הזה סבור שאני מלאך המוות, אמשוך 'לשחק את המשחק' ונראה כיצד הוא יגיב... אמר לו הירושלמי: "אז מתי לבוא אליך?"... השיב האיש בקול רועד: "תן לי שלושה ימים"...

'תרומה' - התרוממות

ה'לשם שמים' של התורם. הם היו מתחילים במלאכה, ואם המלאכה היתה נמשכת מעצמה - סימן שהתרומה ניתנה לשמה, לכן זכו לסייעתא דשמיא ולהנהגה ניסית. ואם המלאכה לא היתה נמשכת מעצמה - סימן שהתרומה לא ניתנה לשמה.

מבחן התרומה - האם גרמה להתרוממות

היתה דרך נוספת לבחון את דרגת ה'לשם שמים' של התרומה. יש לדקדק, מדוע נאמר "ויקחו לי תרומה", היה צריך לומר 'צדקה' או 'נדבה', מהו הלשון 'תרומה'? אלא, התורה מלמדת אותנו סוד גדול: אם רוצים לדעת אם הנדבה והצדקה ניתנו לשם שמים, המבחן הוא - האם זו 'תרומה', דהיינו האם הצדקה הזו תגרום להתרוממות ותביא בעקבותיה מצוה אחרת, בבחינת 'מצוה גוררת מצוה'. זהו שאומרת התורה: "ויקחו לי" - אם אתה רוצה לדעת אם זה "לי" לשמי, תבדוק אם יש כאן "תרומה", התרוממות. אומרת התורה: אם בעקבות תרומתו הוא עשה איזה מעשה חסד, למד בעיון סוגיה חדשה בגמרא, התחזק ביראת שמים, נשמר מראיה אסורה וכל כיוצא בזה - סימן שאכן זו היתה 'תרומה', ואת התרומה הזו הקב"ה רוצה. וזהו שממשיך הכתוב: "מאת כל איש אשר ידבנו לבו" - תרומה כזו שניתנת מן הלב, לשם שמים, מתוך התרוממות הרוח, את התרומה הזו הקב"ה רוצה - "תקחו את תרומתי".

יש קונה עולמו בשעה אחת של התרוממות

סיפר לי רבי יוסף רפפורט שליט"א, ר"מ בישיבת בית מתתיהו, את המעשה הבא:

יהודי ירושלמי לקה במחלה קשה בלבנו. על פי עצת הרופאים הוא טס לאוסטרליה, כדי לקבל טיפול מיוחד בבית חולים מקומי שבו יש רופאים מומחים למחלתו.

היהודי הירושלמי היה גדל-מידות באופן מיוחד. כשהגיע לבית החולים, רצו להלבישו בבגדי בית החולים, אך לא נמצא בגד בגודל שלו. האחות במחלקה תפסה יזומה, היא לקחה שני סדינים לבנים של בית החולים, חיברה אותם ועשתה מהם כעין חלוק ענק, והם שימשו לו כבגד.

היהודי עמד לעבור ניתוח קשה בלבנו. לפני הניתוח הוא טייל לאטו במסדרונות בית החולים. המראה שלו היה משונה - אדם

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה, ב)
תרומת המשכן - 'לשם שמים'
מפני מה הדגיש הכתוב "ויקחו לי", הלא פשיטא שהמקדש בנה לה?

פירש רש"י: "ויקחו לי - לשמי"?

בניין המשכן והמקדש חייב להיות כולו לשם שמים! והטעם לכך, מפני שהמקדש הוא מקום להשראת השכינה, ואי אפשר להשרות שכינה בכלל ישראל ולהשפיע עליהם קדושה וסייעתא דשמיא כאשר מעורבות בו מחשבות זרות.

הגאון מוילנא זצ"ל היה אומר, שאם היו בונים בית הכנסת וכל הבנייה שלו, מתחילתה ועד סופה היתה נעשית לשם שמים, בלי שום עירוב של מחשבות זרות של לא-לשמה - קדושת בית הכנסת הזו היתה גדולה ועצומה כל כך עד שלא היה שייך לדבר בו דברי חולין.

בית המקדש הוא המקום הקדוש ביותר. היו בו כלי מקדש קדושים וטהורים, עבודת המקדש היתה נעשית בקדושה ונעשו בו ניסים ונפלאות עצומים. כדי לזכות לכל זה, בנייתו של המקדש מיסודותיו צריכה שתהיה בשיא הקדושה, לשם שמים, מתוך מחשבה טהורה, בלי שום עירוב של מחשבות זרות.

לכן נאמר שאת המשכן הקימו 'חכמי לב' ו'חושבי מחשבות'. לפי דרגת ה'לשם שמים' של כל אחד מהתורמים - כך שימשה תרומתו למשכן. מי שכולו קדוש וטהור - תרומתו נלקחה לקודש הקודשים, מי שקדושתו פחותה יותר - תרומתו נלקחה לקודש, פחות מכך - לחצר, פחות מכך - לכיסוי שעל הכלים. ומי שלא היתה בו קדושה כלל - לא נטלו ממנו את תרומתו.

נשאלת השאלה: מנין ידעו חכמי הלב את דרגת ה'לשם שמים' של התורם? וכי הם היו בוחני כליות ולב שידעו את מסתרי נפשם של בני האדם? מה היתה אבן הבוחן לדעת את לב האדם?

ה"אור החיים" הקדוש מביא את דברי חז"ל, שבבית המקדש היה נס גלוי - היו מתחילים את המלאכה והמלאכה היתה נגמרת מאליה: היו מתחילים לתפור ולארוג את הפרוכת, ובהמשך היא היתה נארגת מעצמה; היו מתחילים לצפות בזהב, והציפוי היה הולך ונמשך מאליו; היו מתחילים לעשות 'מעשה חושב', והציור היה מסתיים מעצמו.

לפי זה, היתה להם דרך ושיטה לבחון ולבדוק את מידת

הם נפרדו איש איש לדרכו. כעבור שלושה ימים הוא הגיע לחדרו, ואז גילה לתדהמתו שאותו יהודי נפטר. הוא בירר אודותיו אצל בני המשפחה, והם סיפרו לו סיפור מדהים: היהודי הזה היה ניצול שואה, ולאחר המלחמה התרחק מן הדת. במשך חמישים שנה היה נשוי לגויה וחי את חייו כגוי גמור.

הוא התאשפו בבית חולים, וכשראה את היהודי הירושלמי עם הסדינים הלבנים הענקיים, הוא היה נראה לו כמלאך המוות... בעקבות המפגש שלו עם 'מלאך המוות' הוא הרהר בתשובה, קרא קריאת שמע, והחליט לשנות את צוואתו ולהוריש את כספו לצדקה ולמוסדות תורה. מיד לאחר מכן יצאה נשמתו.

צא וראה כמה שווה הרהור תשובה אחד של יהודי! היהודי הזה, כמו אלעזר בן דורדיא (עבודה זרה יז ע"א), קנה את העולם הבא שלו בשעה אחת של התרוממות!

וכדי להגיע לרגע המרומם הזה, הקב"ה גלגל את כל המהלך הזה - שיהודי ירושלמי יחלה ויגיע לקצה העולם כדי לפגוש יהודי אחר שעזב את אלוהיו, וכדי לעוררו לתשובה סיבב הקב"ה שאותו יהודי ירושלמי יהיה גדל-מידות ויאלץ להתעטף בסדינים לבנים, כדי שייראה בעיניו כמלאך המוות שבא לקחת את נשמתו, ועל ידי כך יעורר אותו להרהר תשובה בלבו.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - דורש טוב)

ענק, בעל זקן צחור היורד על פי מידותיו, עטוף כולו בבגדי לבן... הוא שם לב שאחד החולים במחלקה מביט עליו בפחד נורא. על פי חזונו נראה שגם הוא היה יהודי. היהודי הירושלמי ניסה להתקרב אליו, ואז החל האיש לזעוק בבעתה: "אל תתקרב אלי, אל תתקרב אלי!"

שאל אותו היהודי הירושלמי: "מדוע לא להתקרב אליך?"

השיב: "אינני רוצה למות! אני רוצה לחיות!"

בתחילה הירושלמי לא הבין את כוונתו, עד שירד לסוף דעתו: עם הסדינים הלבנים הענקיים שעוטפים אותי, הוא חושב שאני מלאך המוות...

היהודי הירושלמי היה אדם עליז ושמח בטבעו, ולמרות מחלתו שמר על שמחת חיים ועל חוש ההומור שלו. הוא חשב בלבו: אם היהודי הזה סבור שאני מלאך המוות, אמשיך 'לשחק את המשחק' ונראה כיצד הוא יגיב...

אמר לו הירושלמי: "אז מתי לבוא אליך?"

השיב האיש בקול רועד: "תן לי שלושה ימים..."

"ומה תעשה בשלושת הימים הללו?"

"אחזור בתשובה".

הירושלמי הרעים עליו בקולו: "אני מסכים לתת לך שלושה ימים, ואתה מבטיח לי שבשלושת הימים הללו אתה חוזר בתשובה!"

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

האם יש דבר שמחמתו כדאי להישאר בטעות?

נזיר דף ל"א

אפילו בטעות

משנה את דעתו, וממילא עלולה להיגרם בכך ירידה בהשפעתו על הציבור.

מרן ענה לי במלים חריפות: "מה שהנך חושש לפגיעה בכבודי, לכבודי אין כל ערך, אין לי כבוד, והכבוד המגונה [מרן התבטא ביידיש: "פארשטונקענער כבוד"] לא ימנע ממני לפעול לפי האמת. ואילו מה שהנך חושש ממיעוט ההשפעה, אין שום חשבון בעולם שיהווה הצדקה להשאר עם הטעות!"

(במחיצתם)

מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל למד בימי בחרותו בישיבת לומז'ה בפתח תקוה, שם כיהן מרן הגרא"מ שך זצ"ל כר"מ. סיפר הגר"ח, כי מספר פעמים אירע, שלאחר השיעור התעוררו אצל מרן ספקות על הדברים שמסר, ומיד הוא עבר מבחור לבחור כדי להודיע, שהדברים שאמר בשיעור - טעות הם בידו.

בהזדמנות, פניתי למרן ושאלתי, מדוע לעיתים קרובות הוא חוזר בו מהחלטה קודמת, באומרו ששיקול דעתו הראשון היה מוטעה. טענתי לפניו, כי דבר זה מהווה פגיעה בכבודו, ומלבד זאת, הציבור הפשוט אינו מסוגל להבין, כיצד יתכן שגדול הדור

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מי שהתעצל מלהתפלל ואחר כך שכח - האם יכול להשלים את התפילה?

יותר, ואחר כך שכח להתפלל - יש אומרים שנחשב כמזיד, ויש שכתב שנחשב כשוגג, ויכול להשלים את התפילה. ומי שהתפלל במקום שצריך לבודקו תחילה אם הוא נקי (ראה במקורות), ולא בדק, ולאחר עבור זמן התפילה גילה שהמקום לא היה נקי - נחשב כמזיד.

[שו"ע קח, ז, ומשנ"ב כא-כב; בו"מ דרשו, 50; וראה שו"ע עו, ז, ורקז, א]

כפי שלמדנו, מי שהחסיר תפילה בשגגה יכול להשלימה, אך מי שהחסירה בזדון אינו יכול להשלימה. ואם חפץ - יכול להתפלל בתורת נדבה, וכשעושה כן לאחר התפילה הסמוכה לתפילה החסרה - אינו צריך לחדש בה דבר כדין תפילת נדבה (ראה במקורות), ויש חולקים; ואם משלים מאוחר יותר - לכל הדעות צריך לחדש בה דבר. ומי שלא היה עסוק בדבר בתחילת זמן התפילה, אלא שהתעצל מלהתפלל, וסבר להתפלל מאוחר

האם מותר להחסיר תפילה כדי למנוע הפסד כספי?

אומרים שנחשב למזיד, ויש אומרים שנחשב לשוגג, ולכן יתנה לפני תפילת התשלומין שאם חייב בה - תהיה לחובתו, ואם לא - תהיה לנדבה. ולכתחילה אסור להחסיר תפילה כדי להנצל מהפסד ממון, אם מדובר בהפסד של פחות מחמישית מנכסיו; ולהפסיק באמצע תפילת 'שמונה עשרה' - אסור אף אם מדובר בהפסד של יותר מחמישית מנכסיו.

[שו"ע קח, ח, משנ"ב כג, וביה"ל ד"ה וכן, וד"ה מיהו; בו"מ דרשו, 49 ר"ז]

מי שלא התפלל מחמת שהיה עסוק וסבר להתפלל מאוחר יותר, ומבלי משים חלף זמן התפילה, או ש'תקפה אותו' שינה והתעורר לאחר סוף זמן תפילה - הריהו נחשב לשוגג ויכול להשלים את התפילה. וכן מי שהחסיר תפילה מחמת שהיה טרוד בהצלת ממונו מהפסד - הריהו נחשב כשוגג, ויכול להשלים את התפילה; ואם מדובר רק בחשש הפסד, ולא בהפסד ודאי - יש

כיצד ינהג מי שהורדם למשך זמן רב והחסיר מספר תפילות?

נדבה, אך יקדים את תפילת החובה של אותה שעה, ולאחריה יתפלל את התפילה הקודמת לה, בתורת תשלומין, ולאחריהן את כל התפילות החסרות לפי סדרן לאחור, עם התנאי האמור. ואם משלימן בראש חודש - יאמר בכולן 'יעלה ויבוא'. ולא ישלים תפילה בתורת נדבה בשבת וביום טוב, כיון שאין מתפללים בהם תפילת נדבה.

[שו"ע קח, ג, ומשנ"ב יח-יט; בו"מ דרשו, 41]

אפשרות התשלומין של תפילה חסרה היא רק לאחר התפילה שלאחריה, ואם לא השלים את התפילה בזמן התשלומין - ראוי שיתפלל בתורת נדבה, ויחדש בתפילתו דבר, כדין תפילת נדבה (ראה לעיל). ויש הסוברים שאפשרות התשלומין קיימת לעולם, ולכן נכון שיתנה לפני התפילה שאם חייב להתפלל - תהיה לחובה, ואם לא - תהיה לנדבה. ומי שהחסיר מספר תפילות - וכגון שהורדם למשך זמן רב - ישלים את כל התפילות בתורת

* כפי שלמדנו, ניתן להשלים תפילה חסרה לאחר התפילה הבאה. לכתחילה אין להפסיק כלל בין שתי התפילות. וחזרת הש"ץ אינה נחשבת ל'הפסק', וכן יש לומר 'תחנון' לפני תפילת התשלומין.
* לכתחילה צריך לומר 'אשרי' לפני תפילת התשלומין, הן בשחרית, הן במנחה והן בערבית. ויש אומרים שאין לומר 'אשרי' בלילה לפני תפילת תשלומין של מנחה.
* זמן השלמת תפילה חסרה הוא בזמן ה'לכתחילה' של התפילה שלאחריה. אולם במקרה שאת התפילה הבאה עצמה מתפלל בזמן ה'בדיעבד' שלה - רשאי אז גם להשלים את התפילה החסרה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ראוי לומר "גאל ישראל" בלחש?

ולכן, על פי דעת הרמ"א, רצוי שהש"ץ וכל הציבור יסיימו את הברכה יחד, כיון שבאופן זה, שכל אחד מהציבור מסיים בעצמו ברכה זו, אינו מתחייב בעניית אמן עליה; ולחילופין, יש להתחיל "ה' שפתי תפתח" מעט לפני שהש"ץ מסיים את הברכה. ובמקומות רבים, נוהגים לסיים "גאל ישראל" בלחש כדי למנוע את הצורך בעניית אמן, ונחלקו הפוסקים אם ראוי לנהוג כן.

[שו"ע סו, ז, ומשנ"ב לה-לו; בו"מ דרשו, 29]

חובה 'לסמוך גאולה לתפילה', דהיינו, להסמיק את סיום ברכת 'גאל ישראל' לתפילת שמונה עשרה. ולדעת השולחן ערוך, בין גאולה לתפילה, אסור לענות אמן אף על ברכת 'גאל ישראל' עצמה; אולם, לדעת הרמ"א, במקרה שהשתהה מעט לאחר שסיים בעצמו ברכת 'גאל ישראל', ובטרם התחיל לומר "ה' שפתי תפתח", שמע את סיום הברכה מהש"ץ או מאחר, עליו לענות אמן.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il